

ΔΥΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Μια πολυπολιτισμική προσέγγιση των μουσικών παιχνιδιών κατά μήκος της Ευρω-Μεσογειακής Περιοχής

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Το μουσικό ταξίδι του *Babá Elefante* στην Ισπανία
Amaya Epelde Larrañaga και Αύρα Περίδου Σκουτέλλα

Μουσικοί στόχοι

Τα παιδιά αναμένεται να:

1. Τραγουδούν σωστά φράσεις και λέξεις από τα ισπανικά τραγούδια *El elefante*, *Al pasar la barca* και *Mi barba tiene tres pelos*.
2. Διακρίνουν ακουστικά τις αντιθέσεις: αργά-γρήγορα, δυνατά-σιγανά (piano-forte), επιτάχυνση-επιβράδυνση (accelerando-ritardando).
3. Διακρίνουν ακουστικά και να δείχνουν με κινήσεις τις φράσεις στο “*El elefante*” και “*Al pasar la barca*”.
4. Επιδεικνύουν με ελαστικό ύφασμα (lycra), κινήσεις που να αντιστοιχούν στο γρήγορα-αργά, δυνατά-σιγανά, καθώς ακούνε το τραγούδι *El elefante*.
5. Δείχνουν το σταθερό ρυθμό και δυνατό ρυθμό με διάφορους δημιουργικούς τρόπους χρησιμοποιώντας το σώμα τους, προφορικά και ενόργανα.
6. Εκφράζουν συναισθήματα, επιθυμίες και ιδέες με μουσικό τρόπο.
7. Αποκτήσουν ρυθμική ακρίβεια σε συγκεκριμένες κινήσεις του σώματος σε σχέση με τη μουσική που ακούνε.
8. Αναπτύξουν κινητικές δεξιότητες στις κρούσεις με το σώμα και αναπτύξουν κινήσεις του σώματος σε σχέση με τα τραγούδια.

Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι

Τα παιδιά αναμένεται να:

1. Αναγνωρίσουν και κατανοήσουν συγκεκριμένες ισπανικές λέξεις.
2. Εκτιμήσουν την ισπανική παραδοσιακή μουσική για παιδιά.
3. Συμπεριλάβουν αυτά τα ισπανικά τραγούδια στο ομαδικό και ατομικό τους μουσικό ρεπερτόριο στην καθημερινή τους ζωή, σε δραστηριότητες ελεύθερου παιχνιδιού και κατά τη διάρκεια των μαθημάτων τους στο σχολείο.

Εκπαιδευτικοί στόχοι

Τα παιδιά αναμένεται να:

1. Βελτιώσουν τη συγκέντρωση και προσοχή τους στην εκτέλεση μουσικής και κατά τη διάρκεια μουσικών δραστηριοτήτων μάθησης.
2. Ως ομάδα, να αναπτύξουν μια ιστορία βασισμένη σε πολιτισμικά και μουσικά στοιχεία, να σέβονται τις ιδέες των άλλων και να τις εξελίσσουν δημιουργικά με ευφάνταστους τρόπους.

Ηλικία παιδιών

4-5 χρόνων

Προϋπάρχουσες γνώσεις και δεξιότητες των παιδιών

Τα παιδιά έχουν βιώσει την πρώτη διδακτική ενότητα. Η αξιολόγηση της συνεισφοράς τους στην πρώτη διδακτική ενότητα πρέπει να είναι από αρκετά καλή μέχρι πολύ καλή.

Υλικά

Ηχογραφήσεις τραγουδιών, λούτρινος ελέφαντας, σχοινάκι, μαλλί, εικόνες ελεφάντων και αριθμών, αφίσες που περιλαμβάνουν λέξεις όπως «Γενειάδα», «Τρία», «Τρίχες» και «Οχι» και φωτογραφίες από τις ισπανικές παραδόσεις και λαογραφία.

Σχέδιο μαθήματος : *Al pasar la barca*: το τραγούδι για ταξίδι με βάρκα

Μουσικοί στόχοι ¹

Τα παιδιά αναμένεται να:

1. Εκτελούν τους δυνατούς και σταθερούς ρυθμούς/παλμούς του τραγουδιού *Al pasar la barca*.
2. Συνδέσουν το τραγούδι με τη θάλασσα και τα συναισθήματα των παιδιών, τα οποία επιδεικνύονται μέσα από την ναυσιπλοΐα τους.
3. Συντονίζουν και να ελέγχουν κινήσεις ώστε να ξεκινούν την κίνηση εγκαίρως στην αρχή του τραγουδιού.
4. Εκτελούν το τραγούδι με διαφοροποιήσεις στο τέμπο και την ένταση: γρήγορα-αργά, επιταχυνόμενα-επιβραδυνόμενα.
5. Τραγουδούν ανιούσες λέξεις/φράσεις από το τραγούδι *Al pasar la barca*.
6. Αποκτήσουν ισπανικό λεξιλόγιο συγκεκριμένων λέξεων που συναντώνται στα τραγούδια.
7. Αποκτήσουν καλύτερη προφορά, άρθρωση και προβολή της φωνής σε ανιούσες μελωδίες.

Περιγραφή του σχεδίου μαθήματος

1. Πείτε στα παιδιά ότι για να μπορεί να φύγει από το νησί της Κύπρου και να επιστρέψει σπίτι του στην Ισπανία, ο ελέφαντας *Babá* πρέπει να χρησιμοποιήσει μια βάρκα για να ταξιδέψει στη Μεσόγειο θάλασσα. Παρόλα αυτά όμως, είναι τόσο βαρύς και αδέξιος που δεν μπορεί να ταξιδέψει μόνος του, έτσι χρειάζεται ξανά τη βοήθεια των παιδιών. Πείτε τους ότι η «βάρκα» στα ισπανικά λέγεται '*barca*'. Ο *Babá Elefante* χρειάζεται να επιβιβαστεί μόνο όταν την προλάβει «όταν η βάρκα περνά» χωρίς να σταματήσει. Έτσι η βάρκα έχει ένα συγκεκριμένο όνομα, το οποίο είναι "*Al pasar la barca*" (ρυθμικό και μελωδικό μοτίβο) που σημαίνει «όταν η βάρκα περνά». Ζητήστε από τα παιδιά να το επαναλάβουν μερικές φορές ώστε να μπορούν να το τραγουδούν και να εκτελούν ρυθμικά το όνομα της βάρκας.
2. Αρχικά καλέστε τα παιδιά να μετρήσουν στα ισπανικά "*uno-dos-tres-barca(x2)-uno*" (το οποίο αντιπροσωπεύει ρυθμικά δύο ολόκληρα μέτρα των 4/4 και τον πρώτο χτύπημα του πρώτου μέτρου του τραγουδιού) καθώς κινούν τόσο τα χέρια τους, όσο και το πάνω μέρος του σώματός τους, σαν να τραβάνε κουπί. Επαναλάβετε μερικές φορές. Χρησιμοποιήστε (α) την αρχική νότα του τραγουδιού (β) μελωδικά μοτίβα του τραγουδιού.
3. Καλέστε τους να το εκτελέσουν με διαφορετικά συναισθήματα και σε διαφορετικές καταστάσεις (π.χ χαρούμενοι όταν η βάρκα είναι έτοιμη να σαλπάρει, φοβισμένοι όταν τα κύματα είναι ψηλά, θυμωμένοι όταν οι ναύτες δεν κυβερνούν τη βάρκα αρκετά καλά). Τέλος, το εκτελούν στην ίδια αρχική νότα του τραγουδιού και συνεχίζουν να τραγουδούν "*Al pasar la barca*".
4. Δείξτε τους μια μεγάλη χάρτινη βάρκα και προσκαλέστε μερικά παιδιά να καθίσουν πίσω της σε σειρά, το ένα πίσω από το άλλο, κρατώντας ένα σχοινί. Τα παιδιά εκτελούν κωπηλατικές κινήσεις, αυτή τη φορά σε στενό συντονισμό το ένα με το άλλο, καθώς ακούνε την ηχογράφηση ή τον/ην δάσκαλο/α να τραγουδά. Ενώ ακούνε την ηχογράφηση του τραγουδιού, εκτελούν τις κινήσεις της ναυσιπλοΐας με διαφορετικό τέμπο και ένταση (γρήγορα-αργά ανάλογα με το πόσο

¹Αν τα παιδιά είναι φυσικοί ομιλητές της ισπανικής γλώσσας, μπορούν να μάθουν όλους τους στίχους και των τριών τραγουδιών.

ξαφνικά ή σταδιακά κουράζεται ο ναύτης ή όταν πρέπει να καταβάλει μεγαλύτερη προσπάθεια κατά τη διάρκεια της καταιγίδας ή όταν πρέπει να πάει πιο γρήγορα για να αποφύγει έναν κίνδυνο κτλ.)

5. Σταδιακά, όλα τα παιδιά συμμετέχουν στη δραστηριότητα που συνδυάζει τα βήματα 3&4 ενώ εσείς τραγουδάτε το υπόλοιπο του τραγουδιού είτε με «λα» ή με τους αυθεντικούς στίχους.
6. Τραγουδήστε “*Al pasar la barca*”, “*las niñas bonitas*” “*arriba la barca*” στα παιδιά, εξηγώντας το νόημα και καλώντας τα να τραγουδήσουν μαζί σας και να διακρίνουν ακουστικά φράσεις που μπορεί να έχουν διαφορετικές λέξεις αλλά την ίδια μελωδία.
7. Εξηγήστε το νόημα και βεβαιωθείτε ότι τα παιδιά έχουν ορθή προφορά.
8. Τραγουδήστε το τραγούδι και σταματήστε όταν πρέπει να τραγουδηθεί η κάθε φράση, προσκαλώντας τα παιδιά να τραγουδήσουν. Δημιουργήστε με τα παιδιά ζωγραφιές για την κάθε φράση και μοιράστε την τάξη σε ομάδες, μια για κάθε εικόνα και φράση. Επαναλάβετε τη δραστηριότητα και ανταλλάξτε τις εικόνες αρκετές φορές. Μπορείτε επίσης να δουλέψετε με το σύνολο της τάξης και να τους δείχνετε μια εικόνα κάθε φορά.
9. Κρατήστε το ύφασμα lycra και καλέστε τα παιδιά να εκτελέσουν τον σταθερό ρυθμό του πρώτου μέρους του τραγουδιού με πάνω-κάτω κινήσεις, ενώ το δεύτερο μέρος του τραγουδιού με κινήσεις αριστερά-δεξιά, καθώς τραγουδούν το τραγούδι. Τα παιδιά θα θέλουν να το εκτελέσουν ξανά, τόσο για τη ψυχαγωγία του να λένε ισπανικούς αριθμούς, όσο και για να επιδείξουν σωματικά το τέλος του τραγουδιού.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα

Οι μαθητές/τριες τραγουδούν συγκεκριμένες ανιούσες φράσεις και τις τραγουδούν σωστά στο σωστό σημείο του τραγουδιού. Συνοχή της ομάδας καθώς εκτελούν τις κινήσεις.

Σχέδιο Μαθήματος 2: *El elefante*, το τραγούδι του *Babá Elefante* καθώς πλησιάζει στην Ισπανία.

Μουσικοί στόχοι

Τα παιδιά αναμένεται να:

1. Εκτελούν τον σταθερό ρυθμό του τραγουδιού *El elefante* με χειρονομίες και κρούσεις σώματος.
2. Εκτελούν το *El elefante* με δημιουργικές κινήσεις.
3. Τραγουδούν το τραγούδι *El elefante* τόσο με συλλαβές χωρίς νόημα όσο και με τους αυθεντικούς στίχους.
4. Τραγουδούν σωστά το τραγούδι *El elefante*.
5. Αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο στα Ισπανικά.
6. Αποκτήσουν καλύτερη προφορά, άρθρωση και προβολή της φωνής.

Περιγραφή του σχεδίου μαθήματος

1. Πείτε στα παιδιά ότι ο *Babá Elefante* φτάνει επιτέλους στην Ισπανία. Τώρα πρέπει να εγκαταλείψει τη βάρκα του και να συνεχίσει το ταξίδι του με τα πόδια. Από μακριά ξεκινά να ακούει ένα τραγούδι που έχει μέρος του ονόματός του μέσα. Βάλτε την ηχογράφηση του τραγουδιού και καλέστε τα παιδιά να ακούσουν και να ψάξουν τη λέξη *elefante*. Κάθε φορά που ακούνε τη λέξη βάζουν το χέρι τους μπροστά στο πρόσωπό τους και προσποιούνται ότι είναι προβοσκίδα ελέφαντα!
2. Συνεχίστε λέγοντάς τους ότι ακολουθώντας το τραγούδι φτάνει σε ένα μέρος με πολλούς ιστούς αράχνης. Το τραγούδι ακούγεται τώρα πιο δυνατά, προσκαλώντας τον να περπατήσει και να

ταλαντευτεί πάνω στον ιστό. Χαίρεται γιατί δεν είναι δύσκολο γι' αυτόν να το κάνει, παρόλο που είναι μεγάλος, παχύς και αδέξιος.

3. Ο/η δάσκαλος/α τραγουδά το τραγούδι ενώ αυτοσχεδιάζει κινήσεις σώματος μαζί με τα παιδιά ώστε να εκφράσει τους στίχους του τραγουδιού καθώς το ακούνε.
4. Στο πάτωμα (ή πάνω σε ένα μεγάλο κομμάτι χαρτιού), τοποθετήστε νήματα μαλλιού (όχι πολύ χοντρά) σαν ιστό και καλέστε μερικά παιδιά να περπατήσουν πάνω σε αυτά για να περάσουν στην άλλη μεριά. Συζητήστε για την εμπειρία τους καθώς προσπαθούν να μην πέσουν ή να μην περπατήσουν στο πάτωμα².
5. Επειδή ο ελέφαντάς μας είναι πολύ παχύς και ηλικιωμένος, πρέπει να προχωρά πολύ αργά, έτσι ο/η εκπαιδευτικός τραγουδά το τραγούδι πιο αργά και ταλαντεύεται ντελικάτα και με προσοχή.
6. Όμως ο ελέφαντας θέλει να φτάσει σπίτι του όσο το δυνατόν πιο γρήγορα. Έτσι, ο/η εκπαιδευτικός τραγουδά το τραγούδι σταδιακά γρηγορότερα. Αλλαγές στην ισορροπία είναι απαραίτητες.
7. Επαναλάβετε αυτή τη διαδικασία καθώς παρατηρείτε τις αντιδράσεις των παιδιών.
8. Επιστήστε προσοχή στις επιτυχείς αντιδράσεις και εφαρμόστε τις στη διαδικασία.
9. Καλέστε τα παιδιά να δημιουργήσουν νέες κινήσεις σώματος βασισμένες σε διαφορετικά συναισθήματα, όπως το να φοβάσαι να περπατήσεις πάνω σε ένα ιστό ή να είσαι χαρούμενος που το έχεις καταφέρει.
10. Εξερευνήστε με το σώμα διάφορους ήχους και εκτελέστε το σταθερό ρυθμό του τραγουδιού κατά τη διάρκεια της ακρόασης του. Κάνετε ήχους για κάθε μοτίβο 4/4: χτύπημα δακτύλων, χτύπημα παλαμών, χτύπημα γονάτων και χτύπημα των ποδιών στο πάτωμα ή αντίστροφα (πόδια, γόνατα, παλάμες, δάχτυλα). Τέσσερις παλμοί κάθε μέτρου με μια διαφορετική κρούση σώματος, πρώτα τα δάχτυλα, μετά οι παλάμες, τα γόνατα και τα πόδια. Μετά ακολουθούν πόδια, γόνατα, παλάμες, δάχτυλα. Οκτώ μέτρα και οκτώ διαφορετικές κρούσεις σώματος, σε αυτή τη σειρά.
11. Ο /η δάσκαλος/α παρουσιάζει τη φράση '*un elefante*' καλώντας τα παιδιά να την επαναλάβουν και μετά τραγουδά το τραγούδι χωρίς στίχους, μόνο με «λα λα» ή άλλες συλλαβές χωρίς νόημα τις οποίες τα παιδιά βρίσκουν διασκεδαστικές. Σταδιακά εντάσσονται και τα παιδιά στο τραγούδι.
12. Εμπλουτίστε το τραγούδι προσθέτοντας περισσότερους ελέφαντες. Χρησιμοποιήστε το ύφασμα lycra και τοποθετήστε ένα λούτρινο ελέφαντα πάνω του. Καλέστε τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν το ύφασμα lycra με δύο διαφορετικούς τρόπους ώστε να απεικονίσουν τις δύο φράσεις του τραγουδιού με σταθερό ρυθμό. Αυξήστε τον αριθμό των ελεφάντων (*dos elefantes, tres elefantes, etc*) καθώς τραγουδάτε το τραγούδι με τους αυθεντικούς στίχους. Σταδιακά τα παιδιά θα μάθουν όλο και περισσότερες λέξεις και θα τραγουδούν κι εκείνα μαζί. Τα παιδιά μπορούν να σχεδιάσουν και να κόψουν χάρτινους ελέφαντες και να αυξήσουν ταυτόχρονα τους αριθμούς στο τραγούδι και τους ελέφαντες που βρίσκονται μέσα στο ύφασμα lycra.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα

Οι μαθητές/τριες θα μάθουν το τραγούδι, θα εισάγουν χειρονομίες και κρούσεις σώματος και η συνοχή της ομάδας θα βελτιωθεί. Τραγουδούν το τραγούδι σε συνδυασμό με κινήσεις του υφάσματος lycra.

Σχέδιο μαθήματος 3: *Mi barba tiene tres pelos*, ένα μουσικό παιχνίδι για να γιορτάσουμε την άφιξη του *Babá Elefante* στο σπίτι

Μουσικοί στόχοι

Τα παιδιά αναμένεται να:

² Ευχαριστούμε την Κάλια Αναστασίου, εκπαιδευόμενη του προγράμματος για αυτή την ιδέα που εφάρμοσε στην τάξη της.

1. Εκτελούν το τραγούδι με χειρονομίες που ακολουθούν τον ρυθμό του τραγουδιού.
2. Αναπτύξουν βασικές κινητικές δεξιότητες ακολουθώντας οδηγίες που δίνονται μέσω χειρονομιών.
3. Δημιουργήσουν καινούριες χειρονομίες.
4. Εκτελούν το τραγούδι με διαφορετικές ταχύτητες, τέμπο και εντάσεις.
5. Αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο.
6. Τραγουδούν το τραγούδι *Mi barba*.
7. Αναπτύξουν βασικές κινητικές δεξιότητες όταν χρησιμοποιούν κρούσεις σώματος με τις παλάμες και τα πόδια.
8. Αναπαράγουν και δημιουργούν ρυθμούς ήχους σώματος.
9. Συντονίζουν και ελέγχουν τον ρυθμό με κινήσεις σώματος.
10. Εκτελούν το τραγούδι παίζοντας ένα παιχνίδι.

Περιγραφή του σχεδίου μαθήματος, τις διαδικασίες και στρατηγικές του

1. Πείτε στα παιδιά ότι ο *Babá Elephante* έχει φτάσει στο σπίτι του στην Ισπανία. Είναι πολύ χαρούμενος και θέλει να το γιορτάσει μαζί με τα παιδιά, παίζοντας ένα μουσικό παιχνίδι που ονομάζεται *Mi barba tiene tres pelos*.
2. Τραγουδήστε το τραγούδι συνοδεύοντάς το με χειρονομίες.
3. Εξηγήστε το νόημα των στίχων στα παιδιά και πείτε τους τι σημαίνουν οι λέξεις “*barba*” “*tres*” “*pelos*” και “*no*”. Δημιουργήστε μια χειρονομία για κάθε λέξη και τραγουδήστε ρυθμικά το τραγούδι χρησιμοποιώντας τις.
4. Τα παιδιά μιμούνται τις χειρονομίες και εκτελούν ρυθμικά τους στίχους μαζί με τις χειρονομίες του τραγουδιού.
5. Καλέστε τα να δημιουργήσουν νέες χειρονομίες.
6. Βάλτε τα παιδιά να χορέψουν σε γραμμές που αντικρίζουν η μια την άλλη, καθρεφτίζοντας ο ένας τις χειρονομίες του άλλου. Τα παιδιά επιλέγουν ποιος θα είναι ο καθρέφτης τους και μετά ανταλλάζουν ρόλους.
7. Ζωγραφίστε εικόνες των “*barba*”, “*pelos*”, “*tres*” και “*no*”.
8. Ο/η δάσκαλος/α τραγουδά το τραγούδι χωρίς λόγια, μόνο με «λα λα». Τα παιδιά κάνουν το ίδιο.
9. Αφού έχετε ολοκληρώσει με επιτυχία το προηγούμενο βήμα, ο/η δάσκαλος/α τραγουδά το τραγούδι με στίχους εκτός από τις λέξεις “*barba*”, “*pelos*” “*tres*” και “*no*”. Αυτές οι λέξεις τραγουδιούνται από τα παιδιά. Αρχικά ο/η εκπαιδευτικός αρχίζει με το “*Mi*” και τα παιδιά τραγουδούν “*barba*”. Ο /η εκπαιδευτικός τραγουδά “*tiene*” και τα παιδιά τραγουδούν “*tres pelos*”. Ο/η δάσκαλος/α επιλέγει τις λέξεις που πρέπει να παραλείψει ώστε να τις τραγουδήσουν τα παιδιά. Καθώς τα παιδιά τραγουδούν, ο/η δάσκαλος/α δείχνει τις σχετικές εικόνες.
10. Έχοντας ολοκληρώσει τα δύο προηγούμενα βήματα, ο/η δάσκαλος/α δείχνει στα παιδιά ένα παιχνίδι. Έπειτα παίζουν ένα παιχνίδι μαζί με το τραγούδι, καθώς τραγουδούν και εκτελούν χειρονομίες. Σε αυτό το παιχνίδι σταδιακά παραλείπονται λέξεις. Οι μαθητές/τριες τραγουδούν και παραλείπουν πρώτα τη λέξη “*barba*”, έπειτα τις λέξεις “*barba*” και “*pelos*”. Όταν κάνουν λάθος, βγαίνουν από το παιχνίδι. Κάθε παιδί που βγαίνει από το παιχνίδι παίρνει τότε ένα όργανο και συμβάλλει στη σταδιακή ενορχήστρωση του τραγουδιού.
11. Τότε, τα παιδιά τραγουδούν με κρούσεις σώματος χρησιμοποιώντας τις παλάμες και τα πόδια τους. Συντονίστε μια ενορχήστρωση με αυτές τις δύο κρούσεις σώματος.

Αναμενόμενο αποτέλεσμα

Οι μαθητές/τριες θα εκτελέσουν το τραγούδι, εισάγοντας χειρονομίες και κρούσεις σώματος και η συνοχή της ομάδας θα έχει ενισχυθεί. Τα παιδιά εκτελούν το τραγούδι με επιτυχία και χαρά.

Τελικό αναμενόμενο αποτέλεσμα των δυο διδακτικών ενοτήτων

Για να ολοκληρωθούν αυτές οι δύο διδακτικές ενότητες, θα γίνει μια ανοικτή διδασκαλία για όλα εκείνα τα μέλη της σχολικής κοινότητας που θέλουν να παρευρεθούν, συμπεριλαμβανομένου των συγγενών των παιδιών και των άλλων δασκάλων. Κατά τη διάρκεια αυτού του μαθήματος, τα έξι τραγούδια θα χωριστούν σε δύο ομάδες: πρώτα ο *Babá Elefante* αντιμετωπίζει προβλήματα έξω από την Ισπανία τα οποία λύνονται σε αυτό το μέρος με μουσικά παιχνίδια από την Κύπρο, Ελλάδα και Ιταλία. Κατά τη διάρκεια του δεύτερου μέρους, φτάνει στο σπίτι του στην Ισπανία και αυτό το μέρος αντιπροσωπεύεται με τα ισπανικά τραγούδια.

Οι οικογένειες θα κληθούν να συμμετάσχουν και με αυτό τον τρόπο, θα μπορούν να εκτιμήσουν καλύτερα την διαπολιτισμική εργασία που έχει λάβει μέρος μέσω αυτών των τραγουδιών.